

Lo Somatené

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Divendres 2 de Abril de 1897

Num. 3.231

Any XII

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1.000
Provincials trimestre. Ptas. 3.000
Extremes i Ultramar. Ptas. 5.000
Anúncis, a preus convencionals

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofí, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRAFIAS EN CO-
LORS. OPERA TOTS
LOS DIUMENGES.

Passaig de Mata, 12,

REUS

Dias de despalg tots los festius.

Asseadoras para comunas

ab tanca Neumática.

Dit article que es una verdadera novetat, te la ven-
tatja que ab sa aplicació s' evita lo mal olor tan molest
en moltes habitacions.

Ab la mateixa tanca Neumática, tenim Timbo-
rets aplicables en qualsevol sala ó alcoba pera personas
delicadas.

Los articles mencionats se troban de venta en la
Ferreteria de

MARIMÓN Y VERNIS

Arrabal Sta. Ana, 38. REUS.

SECCIÓ DOCTRINAL

DESAFUEROS

Després d' haver llegit aquestos dias los diaris de
Madrid, no podem menos de preguntarnos: ¿Qui som?

¿Qué son los regionalistas?
Segons ells som una colla de bojos y criminals que
deuriam estar tancats en los manicomis y en lo Cas-
tell de Montjuich, ahont se' ns castigues sens pietat
nostres pretensions de separatisme.

Sembla menafida que publicacions que volen passar
per serias y liberals s' entretenguin a escriure men-
tadas de tal volum é insults indignes de tota persona
honrada, a nosaltres que no fem altre mal que procurar
que la Espanya continui essent contada entre las
nacions civilizadas.

¿Ahont y quant los regionalistas havem parlat de
separarnos de las demés regions espanyolas? ¿Ab qué
s' fundan pera calificarnos de filibusteros?

Si Catalunya ha donat sanch y diners y s' ha posat
al costat dels governs pera combatre als enemichs de
la integritat nacional, proba que no es separatista, y
tampoch mereixem l' indigne calificació de filibusters

los que no havem fet mal a la patria, ni havem anat a
las colonias a explotar la ignorancia ó bona fé de sos
habitants, provocant odis contra Espanya.

Los catalans fem propaganda regionalista en virtut
de nostre indiscutible dret, baix l' amparo de las lleys
vigents y la Constitució; nosaltres desitjem pera tolas
las regions espanyolas lo que desitjem per la nostra,
havem prescindit de formas politicas apoyant en pri-
mer terme, la descentralisació administrativa, reforma
que porta en si la salvació del país, que te molts par-
tidaris en diferents escolas politicas, y son la bases de
nostre futur benestar.

Desde que nostres furs foren cremats per mans del
butxi en temps de Felip V, los catalans havem acatado
sempre las lleys imposadas a nostra terra per dos ven-
cedors, y per anar reconquistant nostres perduts drets,
sols havem fet ús dels drets que ls moviments polif-

tichs han anat guanyant, quedant consignats en Cons-
titucions ó lleys especials; per consegüent la propa-
ganda regionalista no es cap crim que degui castigarse,
es un dret que tenim y no l' volém abandonar.

Nosaltres no havem parlat may de monarquias lli-
berals ni tradicionals, ni de republicas de cap mena,
ni de anarquisme ni de separatisme; no havem portat
a cap revolucions n' bullanges; no havem sigut causa
de derrament de sanch, ni havem cansat la magis-
tratura ab cap classe de processos; havem comensat
per desenrotllar un sistema economicó administratiu
que deu esser la salvació de Catalunya y de las demés
regions d' Espanya.

Nosaltres no som dels que després de la mort de
Ferrán VII alsaren la bandera de llibertat destruint
edificis per l' incendi, atentant a la vida del próxim y
enriquitse ab sas despultas; nosaltres no som dels au-
tors, ni promovedors de revolucions ni bullangas al
objecte de cambiar de posició social en perjudici del
país, no havem sigut causa del cambi de constitucions,
ni del augment del deute públich; nosaltres no havem
contribuit a la ruina de la patria, y per fi ningú po-
drá fernos enrogir las gaitas acusantnos d' haver con-
vertit la llibertat en llibertinatje.

Si nostres propósitos mortifican a certa classe de
gent cap culpa tenim nosaltres; los abusos arriban a
cansar a tothom y per lo tant s' ha fet intolerable lo
sufrir cada dia novas imposicions de gent que han
arribat a forjarse la ilusió de que nostra terra es son
propi patrimoni.

Nostra rassa no vol imposarse merment los drets
d' altres sufrint injustas imposicions, y tot quant pre-
tenem y demanem nosaltres es que se satisfagan
las necessitats.

Fixinse bé en nostre programa, jútinlo ab verita-
ble imparcialitat despultats de tota passió; compárinlo
ab las conveniencias propias de sa terra, y trobaran
que nostre programa es de política Nacional.

Los partits politichs han acabat ja sos programas,
no ls queda cap innovació pera probar, no poguent
quedar estacionats, ni poguent portar a cap sistemas
economicos en harmonia a las premians necessitats
del dia, s' imposa la conveniencia de progressar ó de
tornar enrera; pera l' progrés la base es lo regionalis-
me que garanteix l' ordre social; del retroces no m
parlem, porque no sabem si hi cap la possibilitat de
enrerderinos mes de lo que estem actualment.

Aconsellem als diaris anti-regionalistas que en lloch
de dirigirnos insults y amenassas estudiin millor l'
estat del país y busquin medis d' alsarlo de sa post-
ració; no persisteixin en acompanyarlo en sa ruina, que
lo fer de Cirineo pot costarlos car, y tingan la con-
venció que l' esperit catalá no s' domina, encara que
fiquessin tot Catalunya dins lo castell de Montjuich; y
sino pot fugirlos la manía de que som una colla de
bojos, tinguin present per lo que puga oocorre «que ls
bojos fan bitllas».

J. LLORENS MUNSECH.

LOS PIRINEUS

Trilogia

Poema d' en Victor Balaguer, musica d' en Felip Pe-
drell, traducció del italiá.

Los ilustres espanyols Víctor Balaguer y Felip Pe-
drell son avuy objecte de calurosos aplausos y elogis
en nostra premsa italiana.

Lo poeta y l' mestre rivalisat en geni y en art. Po-
cas vegadas s' ha vist un poema tan acertat pera la es-
cena lirica, y pocas un libre tant admirablement in-
terpretat per un mestre.

La trilogia «Los Pirineus» es un drama nacional
que comensa una era y un moviment de renovació pera
la Espanya lirica.

Lo preteidit cosmopolitanisme en art ha omplert ja
sa missió; la semblansa, per no dir la uniformitat de

sentiments, d' aspiracions, d' ideals, calcat en tot lo
mateix mello y ab mateixa forma, del Nort y del Sud
d' Europa, ha donat ja de sí quant podia. Estem donchs,
en lo cas d' acullir ab entusiasme més, encar que ab
simpatía, los nobles esforços de qui anhela conservar,
ó millor dit, crear un art que en cada país se mantinga
fidel y adicte a sas propias tradicions, un art tipich y
nacional.

A aquesta categoria perteneix la ópera eminent de
Felip Pedrell. No es que l' recort de la Espanya mo-
risca, de las acuarelas de Fortuny, de las notas de Bizet
y de Lradier; no es la Espanya de la Alhambra y del
Alcazar, ni l' llegendari país d' Andalusia que ab la
seguidilla y la sevillana donaren motin al art pera
tanta obra mestra y tanta página immortal; no es aque-
sta Espanya que ns presenta Balaguer y Pedrell.
Es la Espanya latina, cavalleresca, heroica, plena d'
art y de poesia, d' amor y gentilesas; tal es lo país que
han volgut representar é ilustrar los dos selectes inge-
nis que han donat vida a la magistral obra «Los Piri-
neus».

Ja en otras naciones s' havian alsat yeus de mestres
pera enlayrar aquesta obra lirica. A Fransa, Artur Pon-
y Albert Soubles, ab estudis crítichs molt importants.
A Germania lo docto Karl Krebs, músich y literat de
gran fama. A Russia, los celeberrims compositors
Moujovsky y aquell César Cui, de reputació indiscu-
ble en tot lo mon.

En nostra Italia la doná a conèixer lo primer, ab
elegant traducció del poema, Arnaldo Bonaventura de
Pisa.

Italia pot enorgullirse d' haver sigut la primera que
ha enlayrat aquesta obra lirica.

Venecia, la página musical del prólech de «Los Piri-
neus», obra desconeguda encare en sa propia patria,
Espanya, coigut de Water.

La vasta escena del poema consta de tres grans
cuadros histórichs y d' un prólech tan singular y origi-
nal, que bé pot dirse que té tant de prólech com d'
epilech. La acció abarca tot un sigle, desde 1018 a
1285.

Lo primer cuadro recorda la época venturosa del
castell de Foix, ahont se decidi la sort d' una gran parti
de la antiga Espanya. Es l' any 1218. Lo rey Peral d'
Aragó acaba de morir en los camps de Murét. La Pro-
venza s' nitza. Los proscrits, congregats en lo castell
de Foix, mentre lo comte es a la guerra, fan redivivir
per un instant las festes, las cortis d' amor, los Jochs,
las Tensions, las Dais y Serenitatis de Provenza.

De repent apareix en mitj de la festa lo cardenal
llegat, hoste també de la comtesa; entra en lo saló, ro-
dejat dels dominicis inquisidors, anuncia la mort del
comte de Foix, y per sorpresa declara que la Senyoria
de Foix ha passat a ser de Fransa.

Suceheix aixó en lo moment mateix en que va a
realisarse una antiga llegenda, referida poch avans per
lo trovador Sicart de Marjévol, un dels personatjes del
cuadro. Un dia en que l' extranjer intenta apoderarse
del castell de Foix, los genis invisibles que veñtan y
guardan lo castell aparegueren sortint de las entranyas
de la terra ab un exército salvador. Y aixís suceheix.
Al acabar l' anatema del cardenal llegat, y al proclamar
a Fransa com senyora y duenya, se sentan sorolls mis-
teriosos y subterraneis; sonan en lo profón de la terra
las trompas y ls corns dels almogavers; desapareixen
las llossas de marbre del pavimento; s' obre un abisme,
del que surt al principi una pallida claror y després lo
flam de las antorzas, y ls presenta l' comte de Foix ab
sos llegendaris. Lo castell s' ha salvat. La patria viu
encara.

Lo segon cuadro passa en la abadia de Bolbonna l'
any 1245. Fransa ha venut y ho domina tot; sols se
sosté l' castell de Montsegur. Lo comte de Foix s' ha
retirat al monesteri de Balbonna vestint l' hábit de fra-
re y fentse passar per mort pera escapar a las iras dels
vencedors. Dos fidels amichs venen en sa busca, lo
trovador Sicart Raig de Lluna, la juglarsa árabe. De-
manan son aixili pera que agudi a salvar a Montsegur,

Arriban tart. Monsegur ha caygut ja en poder de la Inquisició. Lo comte y sos amichs al enterro del suposat comte de Foix, que atravessa la escena.

Seberbias pàgines musicals enriqueixen aquest cuadro. Es notable 'l cant De profundis, en lo que alternan los versículs gregorians eb la canzone moresca, d' autèntica melodia tradicional, que entona desde 'l claustre Raig de Lluna, la joglessa árabe.

Lo cuadro acaba ab la invectiva del comte, que 's descubreix y s' entrega á sos perseguídors. Fransa triomfa. La patria s' ha perdut.

La histórica y célebre «Jornada de Panis sar's» forma l' argument del tercer cuadro. La escena passa en lo campament dels almogávares, en los Pirineus, durant la nit véspra de la batalla.

Fransa no contenta encara ab ser ja duenya de la Provensa y de tot lo Mitjdia, vol, eb Felip l' Atrevit, apoderarse del regne d' Aragó y de tota la línea dels Pirineus. Pero D. Pere lo Gran d' Aragó vigila ab Roger de Lauria y sos fidels almogávares lo pas de las montanyas.

Es superior en aquest cuadro lo coro salvatge dels almogávares y la trista cansó melancólica cansó de la estrella, que entona la donzella siciliana, enomorada platónica ment de D. Pere, quan per última vegada se veu passar triomfant entre 'ls cants de victoria del poble y del exércit, celebrant la derrota dels francesos. Los Pirineus son lliures y la patria s' ha salvat.

Los personatjes de la Trilogía son tots figuras históricas, excepció feta de Raig de Lluna, la móra, que representa simbólicament la tradició hispana á través dels tres grans epissodis del sigle XIII. Tal es la obra narrada ab lo llenguatge de la poesia per Balaguer y comentada ab l' idioma de la música per Pedrell.

Los tres cuadros que acabo de bosquejar van precedits d' un prólech («Alma mater») en que 's recordan simbólicament los punts més sortints de la Trilogía.

Lo felibre dels Pirineus narra las glorias y aventuras de la patria y evoca las grandesas passadas, tenint per escena 'ls Pirineus en tota sa extensió, desde 'l collat de Peñissars, elevantse sobre 'l Mediterrani fins las montanyas que s' enfonen fins lo Cantàbrich.

La escena va aclarint poch á poch ab las llums del auba y després ab los raigs del sol, y á mida que 'l felibre evoca 'ls recors van surgint d' entre las sombras los llocs á que 's refereix. Aixís l' espectador domina los valls y las montanyas y veu 'l collat de Peñissars, en lo collat de Roncesvalles; la penya d' Uruel ab son históric monastir de Sant Joan ahont potser resideix la llegenda de Monvalvat de Wagner, lo «pico del Mediodía», lo «Monte perdido», la «Maladeta», lo «Canigó», los collats de «Paimoreus» y de «Penissars»; y escampats per las cims, los castells de Foix, de Migló, de Montsegur y de Lordat.

Aquest es lo prólech de qual execució á Venècia tant se parla avuy y 's discuteix en la premsa y en los círculs musicals.

La severitat del poema s' ha mantingut íntegra en la transfusió musical del concepte y de la forma poética, lo qual no es lo sol méritch de Pedrell, qui ha portat á la realisació y á la práctica aquella frase profundament verdadera del gran pare Anton Eximeno, jesuita espanyol, qui digué: *Ogni paese, dovre stabilire il suo sistema musicale sulla base del canto popolare nazionale.*

Ab aquesta audició, á Venècia, Víctor Balaguer se ha revelat gran poeta, y Pedrell, gran y extraordinari mestre, inteligencia superior, Wagner espanyol, com l' anomena Serran d' Allard.

L' éxit ha sigut complet, obtenint lo mestre Pedrell, que s' trobava present, un triomf entusiasta, oyació estrepitosa, en que prengueren part, públich, artistas y orquesta.

(Publicat á Venècia per G. Tebaldini).

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 1 de Abril de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with 7 columns: HORAS d' observació, BARÓMETRE (aneróide), GRAU d' humitat, PLUJA en 24 horas, AYGUA evap. en 24 h., ESTAT del cel, OBSER. particular.

Table with 4 columns: TEMPERATURAS (Maxima, Minim., Term. tipo), VENTS (direccio, classe), NUVOLS (can, can Nin, id.).

Ahir fou objecte de tota classe de comentaris la conducta seguida per la «Banda Municipal», la qual, trobantse ja á la casa del qui en vida fou un de sos

professors, en Francesch Gual, de cop y volta 's retirá, deixant d' assistir al enterro y faltant, segons se deya, á un dels articles dels seus Reglaments y que es lo que més pot ligar á tots los individuos que la forman.

De veu pública s' afegia que la retirada de la «Banda Municipal», la motivá la presencia de l' altra banda que hi ha en aquesta ciutat, la anomenada «Juventud Reusense» de la que també n' era individuó en Gual.

Es d' estranyar que ni davant d' un cadavre se pososin los antagonismes.

L' Arrendatari de la cobranza de las contribucions de la provincia de Barcelona, ha alcanzat del ministre d' Hisenda lo pogueu nombrar á varis Investigadors pel seu compte y ademés que vinguessin las cessantias de tots los que paga l' Estat.

Y després que 's digui que en la mollera d' en Reverter que ha posat las novas monedas d' or en circulació no s' hi desenrotllan idees lluminosas pera salvar al govern, á la industria y al Tresor!

Aquesta nit, á las deu, lo célebre Baró de Carleodopol, donará una conferencia particular de despedida, en l' Hotel de Londres, ab lo fi de donar á conèixer y vulgarisar los secrets de tots los travalls que practica en hipnotisme, subgestió y endeveinació del pensament.

Ahir se rebé en aquesta ciutat, donsegüent telegrama: «La inauguració de la exposició d' obras d' en Llo»

«vera ha donat un resultat y éxit brillantíssim»

«A las pocas horas d' oberta se portavan venuts varis quadros, haventhi esperanzas de que fins al cap vespre se 'n vendrian molts mes.»

Lo telégrama aquest causa molt bona impresió á totes las personas á qui arribá la noticia y es de suposar que avuy el ser del domini públich se comentarà encara molt mes á favor de nostre malaguanyat país, puig aquell fet per si sol indica que la fama de que gosava en Llovera dins lo mon artístich de la pintura era ben merecudá y la seva firma de fácil cotisació lo mateix en lo mercat catalá y espanyol que en los estranjers.

Com en l' important acte d' inauguració s' hi trobava present un de nostres companys de redacció, qui s' encarregará de ferne una detallada ressenya, no exmentant los nostres que 'l es pay pera parlar d' aquest assumpto, y d' aquest ilustre fill que, si gloria doná á aquesta ciutat que 'l vegé naixer, gloria li dona encara desde la tomba ab las darrer obras que sa pensa concebi y queso 'n inspirat pinzell trasladá á la tela.

Quan sa mort ho diguerem: Llovera no ha mort, son geni y son nom es immortal com inmortal's serán las sevas obras.

Lo temps ha confirmat nostras asseveracions.

Si no s' tractés d' una cosa ben seria ahir tot llegint lo primer fondo de nostre apreciat colega La Opción de Barcelona, hauriam esclatat en forta rialla y fins á tenir las mans cruixidas de tan picar, no hauriam parat.

Mes, ja ho dihem, la cosa es seria; se tracta de diners, végis que tal, y si per la impresió nos deixessim portar casi bé 'ns guanyariam aquells tituls de locos que tan abundó repartiren los sabis periodistas de Madrid.

Volén saber los nostres lectors que es lo que 'ns te tan contents?

Donchs llegeixin:

«Precisament en los actuals moments en que s' ha concedit poch menos que la autonomia á Cuba y en molts provincias peninsulars creuhen los adoradors del regionalisme, aumenta 'l Govern l' impost de consums á Barcelona y á altrás molts poblacions. Sembla que 's treballa adretas pera que cada dia aborrím ab major coratge aqueix centralisme asfixiant que devora la nació.»

L' Ajuntament no deu consentirho sens cremar avans fins l' últim cartutxo. Per trextat en las necessitats de Barcelona, que son la ley més urgent, deu acudir á tots los medis que li facilitin las lleys. Y si fracassa en sas gestions, si la resistencia de Madrid es invencible, allavors la corporació municipal deu dimittir, l' alcalde al cap, que tot Barcelona estarà al costat del Ajuntament. Aquest, així ha promés realisarho; preném acta de sa manifestació y si las circunstancias ho requereixen, exigimli son cumpliment.

Si l' alcalde ó alguns regidors flaquejan en una empresa que no es altra que 'l cumpliment d' un deber sagrat, allavors que altra entitat se posi al frente del moviment de la opinió pública pera dirigir-la, ó que s'en

formi una de nova que s' encarregui de tan noble comés.

No es serio lo que succeheix. Lo Govern obliga als Ajuntaments á que aprobin sos pressupostos avans del mes d' abril, lo qual realisá 'l de Barcelona. Després dicta aqueix augment atrós, que altera los pressupostos municipals, quan se careix de medis pera ajustarlos á las exigencias del Govern. Som un país sense administració.

Així com es precis que 'l poder del Estat moderi los ímpetus de la gent mal avinguda ab la tranquilítat pública, també es necessari que la opinió súpiga imposarse legalment als Poders quan aquets dioten midas tan imprudents com la del augment de las pessetas 1.710.070 al impost de consums.

No sembla sino que 'l Govern, pera acabar eb los catalanistas, se proposa matar de fam als catalans; pero així se crean regionalistas.

Impera, donchs, la torpesa en política. ¡A aixó devém oposarnos pera que no prosperi 'l irritant augment de pessetas 1.710.070!»

Demá dissapte á un quart de cinch de la tarde en la hermita de la Mare de Deu del Roser, se comensará un septenari dedicat á la Verge dels Dolors.

Es aquesta una de las pocas funcions que anyalment se celebran en aquella hermita y la que acostuma á veures mes concorreguda de fidels, creyém que també enguany hi acudirá molta concurrència.

Ha arribat á Barcelona la eminent concertista de piano, premi d' honor del Conservatori de París, senyoreta D. Mercé Rigalt, que tantas ovacions ha obtingut en los concerts que ha donat en la córt.

La Srta. Rigalt que desitjava ferse sentir á Catalunya, son país natal, avans que en altrás poblacions del resto d' Espanya, no pogué realisar sos propósitos per haverse tingut que subjectar al cumpliment del plan de concerts que s' havían fixat d' antemá y que la obliga á tenir que passar á Madrid avans de ferse sentir á Barcelona.

Parlant del últim concert donat á Madrid per la Srta. Rigalt, diu La Epoca:

«La óvertura de Rieniú fou un triomf pera 'l mestre Jimenez, pero 'l públich notá algo en lo metall de la orquesta que no 'l satisfé.»

La «Fantasia húngara», valgué á la Srta. Rigalt una ovació que no olvidarà per molts que siano los éxits que 'l porvenir li reservi.

La Societat de Concerts oferí á la distingida pianista lo títul de soci honorari, acompanyat d' una pulsera ab brillants y safiros. Tocá la Srta. Rigalt, després de la «Fantasia E. Tinelles», de Morkowski y «Mendiant» de Possard.

Se repetiren ab més entusiasme, si cab, los aplausos al acabar la «Báлада» de Chopín, y Merceditas, ab sa acostumada amabilitat, tocá la «Rapsodia 11.ª» de Listz, y «Lolita» de Mezquita.

Las mans no 's cansavan d' aplaudir, los ulls no 's cansavan de mirar, y quan la bellíssima catalana dirigí al públich lo saludo de despedida, en tota los llabís s' hi dibuixá una frase: «Torna prompte».

Aquesta tarde hem sigut catalanistas tots los concurrents al concert.

Ha visitat nostra redacció, lo setmanari independent que veu la llum á Garrucha titulat La Fusta.

Li desitjém llarga vida y li retorném la visita y salud.

Sia cualsevol lo número de senyors regidors que aquesta nit se reneixin, l' Excm. Ajuntament celebrará sessió de segená convocatoria.

Alarmada, sens dúpte, per la amenssa formulada per l' Ajuntament de Barcelona de dimitir en massa, La Epoca diu lo següent sobre la cuestió dels Consums:

«No pot ser mes perfecte, elemental y just lo procedir de la Hisenda, tota vegada que s' encamina á impedir las filtracions que se observan en aquest impost, extirpant en lo possible las defraudacions, pera que ingressi lo que corresponent en las areas del Tresor y del Municipi.»

«Per altre part, es indubtable que cap ley autorisá á la Hisenda del Estat pera bedir á la del Municipi una renta per menor producte del que rendeix, encara que 's tracti de coparticipes, y es llegal per consegüent, demanar l' augment proporcional de rendiments que s' obtenen.»

«No pot cabre en aquest lo menor motiu de censura pera lo Govern; per que no fa més que cumplir la ley y usar de son dret. Als Ajuntaments toca, segons los cassos, perfeccionar la administració de la renta ó

buscar lo medi de compensar los recursos del Tesor que disfrutavan indugudament.

«Pero l' essencial en aquest assumpto, segons hem indicat, es que el aumento de los cupos no constituye el menor recargo en las tarifas de consumos ni nada que grave al vecindario en favor del Tesoro, y per tant, no hi ha motiu de cap disgust ni de dificultats, com no les posin los matuteros que una vigilancia y repressio mes severas, y es clar que la prensa may ha de posarse al costat dels defraudadors.

«Si per deficiencia dels pressupostos municipals hi ha que reforçar aquets, tampoch es culpable la Hisenda, perque aquesta no s' troba obligada a subvenir als ingressos nacionals als gastos de caràcter local.»

Nostres apreciats colegas La Idea Moderna, de Lugo, El Eco de Orense y El Alcañce de Santiago de Galicia s' tornen a perdre de camí pera arribar a nostra redaccio.

Y a lo que araja l' hauriam de saber.

La important y popular revista literaria que porta lo nom del millor poema escrit en la llengua patria, L' Atlantida, dedica en son darrer numero, corresponent al dia primer del mes que hem entrat, a la Patria.

Molt acertada ha estat L' Atlantida en aquest numero y de segur que ell haura recompensat los treballs que hauran tingut de fer, puig en son text hi figuren las firmas dels mes celebres escriptors y poetas de la nostra terra, las que tenen sufcient garantia y stractiu pera que la catalans que estiman la nostra llengua y la nostra literatura, volguem gaudir d' aquelles bellesas.

Nostre editorabona a la popular revista barcelonina.

S'es diu que en breu s' executarà en la Scala de Milán lo prolech de la trilogia «Los Pirineus», de nostre distingit compatriota y estimat amic lo sabi mestre D. Felip Pedrell, per la Societat de Cuartetos, lo qual ha invitat a dit mestre pera que dirigeixi la execocio de sa obra.

A fi de posar en escena tota la ópera, se treballa ab gran activitat a Venecia en la confeccio del decorat, y dintre de poch seran enviats a dita poblacio los figurins dels trajos, pintats per lo distingit dibuixant català En Apeles Mestres.

Segons nota que se ns ha facilitat per la Administracio de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja a 666'07 pessetas.

SECCIO LITERARIA

Los quatre pals de sang

Jo tenia en la montanya un castell emmarletat que n' era 'l rey de la serra y n' era 'l rey de la vall. En ell mos pares guardaven, de llurs avis heretat, un panyo groc y vermell y llistat per quatre pals. Més lo drap era d' or fi y los pals eren de sang, de la sanch d' un noble comte lo Pelós anomenat.

¡Ay Castilla castellana si la terra catalana no t'hagués conegut may!

«Lo gonfand de les Barres», deyen los uns al passar; altres deyen: «Lo pendó de les quatre llibertats» Perque los pals eren quatre, y eren quatre les senyals, essent cada barra un símbol, essent un nom cada pal. Dret se deya lo primer, y lo segon Llibertat; Justicia era 'l nom del ters, Industria lo nom del quart.

¡Ay Castilla castellana si la terra catalana no t'hagués conegut may!

Lo pal del Dret trocejaren los qui en Caspe cong'egats a la llum quedaren cegos per les prediques d' un sant. La barra de la Justicia sota la llosa restá d' una tomba hont se llegeix: Carles de Viana aquí jau. Y 'ls canons de Felip Quint deixaren la Llibertat soterrada entre les runes de Barcelona fumant.

¡Ay Castilla castellana si la terra catalana no t'hagués conegut may!

Si lo drap d' or de mos pares n'és avuy un esboranc; si en la torre del castell no hi tinc lo pendó arborat; si al peu dels marlets en runa sols ressonen entre plants les llastimeres esparses del trobador catalá; si ja sols m' en queda un de mos quatre pals de sarg, és per tú, la de les torres y dels lleons afamats.

Ay Castilla castellana!... Ay si'm trenques lo quart pall!

Victor Bataguer.

SECCIO OFICIAL

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus REEMPLASSOS

Devent rebres en aquesta casa Consistorial lo dia 2 d' Abril de las 5 a las 8 de la tarde las probas dels expedients de las exempcions legals elegadas per los minyons concurrents al present Reemplás ó als d' anteriors que s' expressan en la relació adjunta aquesta Alcaldía, en cumpliment de lo prescrit en l' article 63 del vigent Reglament pera la execució de lo lley cita als tres minyons que hagin obtingut en lo sorteig los tres numeros següents a cada un dels minyons que alegan exempció, pera que ells ó sos pares se presentin en la Casa Consistorial l' indicat dia y hora a fi de que pogan, si ho consideran necessari, alegar en l' expedient las contrajustificacions que se ls ofereixin.

Y pera que serveixi de citació als minyons interessats se publicarà y fixarà aquest bando en la forma de costum.

Reus l' d' Abril de 1897.—L' Alcalde, Eussebi Folguera.

Relació que se cita

Revisió de 1896

Table with 3 columns: Name, number, and sort order. Includes names like Manuel Sans Ginestet, Amadeo Brascó Juncadella, Ramon Fonts Sedó, etc.

Registre civil

del dia 31 de Mars de 1897

Naiements

Rosa Planas Gavaldá, de Joseph y Josepha.

Matrimoni

Cap.

Defuncions

Claudi Gimenez Colom, 10 mesos Sant Joseph baix 56.

Matadero Público

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Table with 5 columns: Classe, N°, Kilos, Grams, Satisfet Pts. Cts. Includes rows for Bous, Bodellas, Bous, Cabrits, Tocinos, etc.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Francisco de P.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Demá a dos cuarts de set de la tarde se comensarà lo Septedari de la Mare de Deu dels Dolors predicant lo Rvnt. Rector d' aquesta Iglesia y acabantse ab lo «Stabat Moler».

Dinmenge se comensarà a dos cuarts de cinch de la tarde estant lo sermó a càrrech de Mossen Francisco Casas, beneficiat de la Catedral de Tarragona.

Ermita de la Mare de Deu del Roser Demá dissapte a un quart de 5 de la tarde, se comensarà un septenari dedicat a la Verge dels Dolors. Sant de demá.—Sant Pancrás.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 31

De Barcelona en 2 dias, bal. «Joven Pepita», de 42 ts., ab tránzit, consignat als senyors Argenté y Rodriguez.

De Catania en 26 dias, berg. gol. austro húngor «Acrópol», de 93 ts., ab 185 toneladas sofre a la ordre, consignat a Joseph M. Ricomá.

De Port Vendres en 7 dias, pol. gol. francesa «La Paix», ab 170 bocoyis buyts a Violet, ireres, consignat a don Anton Mariné.

Despatandas

Pera Barcelona pol. gol. «Borigua», ab tránzit. Pera Santa Pola pail. «Iris», ab transit.

Pera Hamburg y esc. v. «Pizarro» ab carga. Pera Avilés y esc. berg. gol. «Maria de Avilés», havent embarcat 1.600 kilos escombras de Martí Ferré y dos sachos de la ordre.

BARCOS A LA CARGA

Divendres 2.

Pera Valencia vapor «Cervantes». Son agent D. Joseph M. Ricomá.

Dissapte 3.

Pera Copenhague y demás ports del Baltich vapor «Dagmar». Sos consignateris senyors Viuda y nebot de P. Ferrer y Mary.

Pera Liverpool vapor «Tordera» Son consignatari don M. Fenech.

Pera Cete vapor «Correo de Cartagena». Sos consignatari senyors Viuda y nebot de P. Ferrer y Mary.

BOLSI DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Table with 3 columns: Location, Price, and Unit. Includes rows for Interior, Exterior, Colonias, Obligacions, etc.

Nota de las operaciones de Bolsa que ns ha facilitat l' agent D. Joaquim Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Table with 3 columns: Location, Price, and Unit. Includes rows for Interior, Exterior, Amortizable, Aduanas, Norts, Exterior Paris, Paris.

ANUNCIS PARTICULARS

Real Congregació de la Purissima Sanch DE NOSTRE SENYOR JESUCRIST

La Junta de Govern d' aquesta «Real Congregació» posa en coneixement dels congregats de la mateixa y del públich en general, que en virtut del acord d' aquest Cabildo Municipal denegant lo donatiu de vuytanta pessetas que de temps immemorial venia concedint pera la funció de la Agonia, tenia dret segons l' art. 133 de son Reglament a suprimir dita funció, pero per no privar a aquest vehinat d' acte tan solemne y devant los oferiments d' alguna personalitat pera cooperar als gastos que ella reporti, s' ha acordat celebrarla, obrint una suscripció voluntaria, quals donatius podran ser entregats a qualsevol dels suscrits individus de la Junta de Govern ó bé en lo local d' aquesta «Real Congregació».

Reus 28 Mars 1897.—Lo Clavari, Francisco Rignas. —Lo Sub Clavari, Joan Baiget.—Lo Prefecte, Reverent Earch Prats.—Ministres: primer, Ernest Codina; segon, Pere Estrada; tercer, Santiago Llorens, y quart, Antou Cantenys.—Comptador, Sebastiá Montserrat.—Colectors: primer, Hipólit Mallorqui, y segon Anton Vidal.—Lo Secretari, Conrat Casas.—Lo Sub-Secretari, Francisco Martí.

«El Alba»

En virtut de lo que disposa l' art. 7 del Reglament d' aquesta societat y pera cumplimentar als senyors socis de la mateixa, invito als mateixos a una reunió general extraordinaria que se celebrará lo diumenge dia 4 del corrent a las quatre de la tarde.

Reus l' d' Abril de 1897.—Lo President, Anton de Barberá.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

GUIA

DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona
 5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 2.ª y 3.ª
 18'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes (per Villanova)
 12'41 t. mercancias, segunda y tercera.
 1'57 t. correo (per Villanova).

De Barcelona á Reus
 525 m. (per Vilafranca).
 9'46 m. (per Villanova).
 12'58 t. per id. los sabbats.
 7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

BARCOS A LA CARGA

De Reus á Mora
 1'33 m. 1'41 m. 1'49 m. 1'57 m.

De Mora á Reus
 1'21 m. 1'30 m. 1'38 m. 1'46 m.

De Reus á Tarragona
 8'30 m. 9'47 m. 2 t. 7'04 t.

De Tarragona á Reus
 7'30 m. 12'25 t. 4'30 t. 8'20 n.

SECCIO COMERCIAL

De Reus á Lleyda y Reus
 8'10 m. 5'23 t.

De Lleyda á Reus
 5'50 m. 3'50 t.

De Reus á Vimbodí
 1'28 t. cotxes de 2. y 3.

De Vimbodí á Reus
 9'53 m. cotxes de 2. y 3.

De Tarragona á Valencia
 9'30 m. may 14'30 n.

De Valencia á Tarragona
 11' m. y 6'36 t.

ADMINISTRACIO D' CORREUS REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.
 De Barcelona (per Tarragona), 8'30 m.
 De id. directe, 10'10 t.
 De id. id., 10'10 t.

SORTIDAS

Per Barcelona á las 5'00 m.
 Per id. á las 2'00 t.
 Per Tarragona, Valencia y Múrcia per S. Vicens 5 m.
 Per id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
 Per Tarragona, directe á las 7'00 n.
 Per Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrasa y sus líneas á las 8'00 m.
 Per Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.
 Los pueblos servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que se deposita en los buzones después de la sortida del correo de Madrid, se le dona á sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Terrocarril economic de Reus á Sabou

Servey de trens que regirá desde el dia 1 de Octubre de 1896.

Sortidas de Reus: 4'10, 9'06 mati; 2'32 y 5'43 tarde.
 Sortidas de Sabou: 4'56, 10'46 mati; 5'10 tarde y 7 nit.

Las horas se regerixen per lo meridia de Madrid.

Societat general de transports maritims á vapor de Marsella

Surveys del mes de Abril de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Abril directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnifich y rapí vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASILE Y RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 1 de Abril lo vapor «Provence»

lo dia 15 de Abril lo vapor «Provence»

Consignataris á Barcelona: RIOL y C., Plasse de Palacio.—Barcelona.

Manuel Tribo Carrié	1'00
Gabriel Roig Gualter	1'00
Peré Llorcabo Aizama	1'00
Peré Montany Coll	1'00
Josep Pallés Prats	1'00
Josep Baile Mercader	1'00
Ricard Abad Prats	1'00
Josep Masas Sureda	1'00
Josep M. Pascual Escudé	1'00
Bartomeu Anton Masagrané	1'00
Josep Gual Gran	1'00
Agustí Ollé Figuerola	1'00
Francisco González Horrocas	1'00
Joan Torrado Martí	1'00
Josep Sans Baranyas	1'00
Agustí Alonso Martí	1'00
Hermine Rocamora Barrai	1'00
Peré Ribes Guardia	1'00
Antonia Antonia Sarda	1'00
Josep Ferré Capdevilla	1'00
Miquel Ribes Ribes	1'00
Francisco Cros Torres	1'00

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripció

Pessetas	1	En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora
"	3'50	En Barcelona, Litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 3.
"	7	No s' retornan los originals encara que no s' publican.

Punts de suscripció

108'88
108'88
108'88

SECCIO RELIGIOSA

«El Aiba»